

Trends op hoofdlijnen

De Jeugdmonitor Zeeland is een samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland, de 13 Zeeuwse gemeenten en verschillende instellingen die op het gebied van jeugd werkzaam zijn.

De Jeugdmonitor Zeeland brengt de leefwereld van de Zeeuwse jeugd in kaart door gegevens te verzamelen over kinderen en jongeren van 0 tot en met 23 jaar.

De primaire doelstelling van de Jeugdmonitor is het voorzien in gegevens en informatie ter ondersteuning van (jeugd- en onderwijs)beleid van gemeenten, provincie en jeugdmonitorpartners.

Hoofdverantwoordelijke voor de uitvoering van de Jeugdmonitor Zeeland is SCOOP, Zeeuws insti-tuut voor sociale en culturele ontwikkeling. SCOOP werkt voor de uitvoering van dit project samen met verschillende partijen, waaronder GGD Zeeland, de Regiopolitie Zeeland, het Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland en Jeugdzorg Zeeland.

Een belangrijk kanaal voor het bekend maken van de verzamelde informatie is de website www.jeugdmonitorzeeland.nl. Een ander initiatief is het uitbrengen van themarapporten.

Dit is een themarapport in de serie op basis van de 'Enquête Jeugdmonitor Zeeland - Jongvolwassenen'. De enquête is in april 2012 uitgezet onder alle Zeeuwen tussen 21 en 23 jaar. Het onderzoek is een herhaling van de onderzoeken in 2008 en 2004. Een belangrijk verschil met de vorige metingen is dat in het onderzoek van 2012 ook 22- en 23-jarigen deel hebben genomen. In de vorige metingen hebben alleen 21-jarigen deelgenomen. Door uitbreiding van het geboortecohort in 2012 kunnen uitspraken op gemeenteniveau gedaan worden. Per gemeente is reeds een rapport verschenen. In dit themarapport richten we ons niet op gemeenten, maar op de Provincie Zeeland als geheel. Dit heeft als gevolg dat in dit rapport de 22- en 23-jarigen buiten beschouwing worden gelaten, omdat er anders geen vergelijking mogelijk is met de gegevens uit de eerdere onderzoeksjaren, 2008 en 2004. In totaal is in 2012 deelgenomen door 3.149 jongvolwassenen (27% van het totaal). Wanneer we uitgaan van alleen de 21-jarigen, hebben 1114 jongvolwassenen meegedaan. Ook met dit aantal is een representatief beeld te schetsen voor deze leeftijdsgroep.

Inleiding

In dit themarapport worden de belangrijkste uitkomsten en ontwikkelingen uit de enquête onder jongvolwassenen (21-jarigen) beschreven. De centrale vraag in dit rapport is: Wat zijn de trends in de leefsituatie van 21-jarigen in 2012 ten opzichte van 2008 en 2004 (toen vergelijkbare onderzoeken zijn uitgevoerd)?

De uitkomsten van het onderzoek zijn in het najaar van 2012 besproken met de Zeeuwse gemeenten. Gegevens uit dit onderzoek en de andere onderzoeken van de Jeugdmonitor Zeeland worden gebruikt voor het monitoren van lokaal en provinciaal beleid en voor nadere analyses in opdracht van provincie, gemeenten en maatschappelijke organisaties.

Opleiding

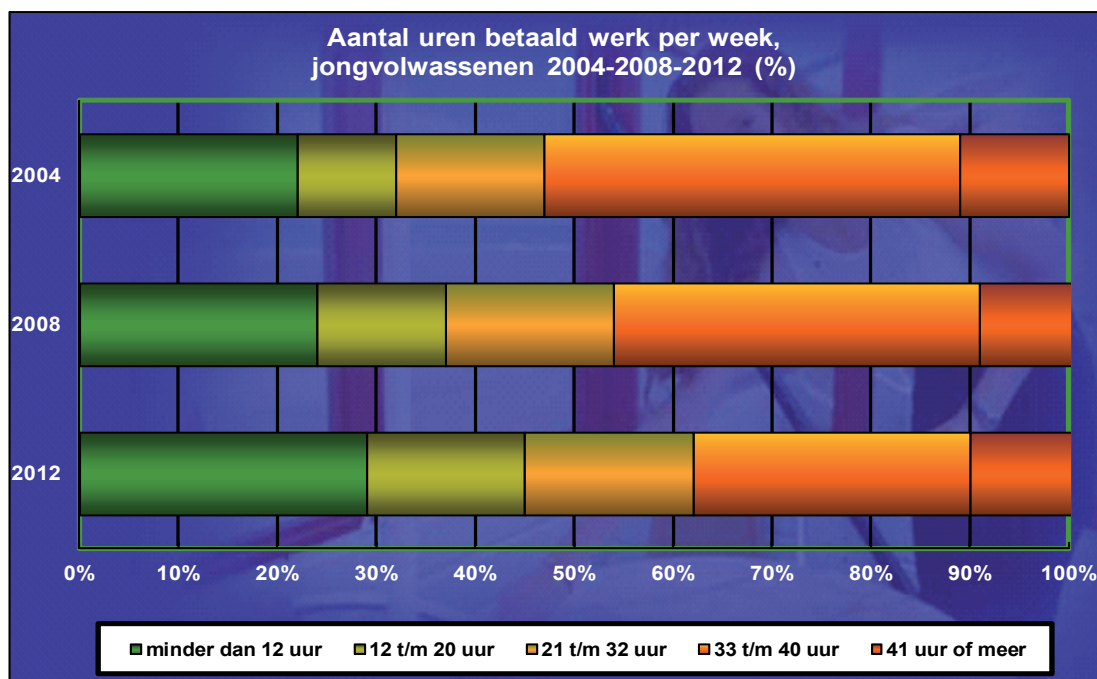
Van de 21-jarigen in Zeeland volgt meer dan de helft (56%) op dit moment een studie, van wie de meesten voltijds. De jongvolwassenen die studeren, volgen in 54% van de gevallen een mbo-opleiding. Ongeveer een derde (32%) volgt een hbo-opleiding en 10% doet een universitaire studie. Deze cijfers komen grotendeels overeen met de cijfers uit 2008. Alleen het percentage jongvolwassenen dat naar een universiteit gaat, is aanzienlijk gestegen van 6% naar 10%. Hieruit concluderen we dat Zeeuwse universiteitsstudenten minder vaak op kamers gaan, mede gezien het feit dat er geen toename te zien is in het percentage studenten dat binnen Zeeland naar een universiteit (Roosevelt Academy of: University College Roosevelt?) gaat.

Werk

De meeste 21-jarigen die studeren, volgen hun opleiding binnen Zeeland (72%). De jongvolwassenen die hun opleiding buiten Zeeland volgen, zouden in bijna de helft van de gevallen (45%) liever binnen Zeeland studeren als dat mogelijk zou zijn.

Van alle 21-jarigen zijn ruim vier op de vijf (82%) actief op de arbeidsmarkt. Dit percentage is gelijk aan het percentage werkenden in 2008. Wel zijn er verschuivingen te zien in het aantal uren dat men werkt. Fulltime werken (meer dan 32 uur) is afgenomen en parttime werken, met name 20 uur of minder, is toegenomen.

Deeltijdstudenten hebben het vaakst een betaalde (bij)baan, namelijk 94%. Daarna volgen de jongvolwassenen die niet (meer) studeren (87%) en de voltijdstudenten (74%). Deeltijdstudenten en niet-studerende 21-jarigen werken in twee van de drie gevallen fulltime (meer dan 32 uur). Voltijdstudenten werken voornamelijk twintig uur of minder (90%).

Geldzaken

Jongvolwassenen hebben verschillende mogelijkheden om inkomen te verwerven. De meest voorkomende bron van inkomen is loon (81%). Daarna volgen studiefinanciering (42%) en ouderlijke bijdrage (27%). Studielening (3%) en uitkering (5%) zijn de minst voorkomende bronnen van inkomen. Ten opzichte van 2008 zijn alle bronnen van inkomen gelijk gebleven, behalve de ouderlijke bijdrage. Deze is gestegen van 19% naar 27%. In dezelfde periode is het percentage jongvolwassenen met schulden gedaald van 11% naar 7%.

Wonen

Uit het onderzoek blijkt dat in 2012 acht op de tien Zeeuwse jongvolwassenen nog bij hun ouders wonen. Van de jongvolwassenen die niet (meer) bij hun ouders wonen, woont ruim een kwart (28%) in een (studenten)kamer. Eveneens een kwart (24%) woont in een koopwoning en bijna de helft (48%) van de 21-jarigen woont in een huurwoning. De meeste uitwonende jongvolwassenen zijn tevreden over hun huidige huisvesting (86%).

Aan zowel de thuiswonende als de uitwonende jongvolwassenen is gevraagd of zij op zoek zijn naar een andere woning. Bij ruim een kwart van de jongvolwassenen (28%) is dit het geval. Dit percentage is niet veranderd ten opzichte van de voorgaande onderzoeksjaren. Wel is er een verschuiving zichtbaar tussen huur- en koopwoningen. In 2012 staan meer jongvolwassenen ingeschreven voor een huurwoning (23%) dan in 2008 (17%). Het percentage jongvolwassenen dat op zoek is naar een koopwoning is gedaald van 13% in 2008 naar 8% in 2012.

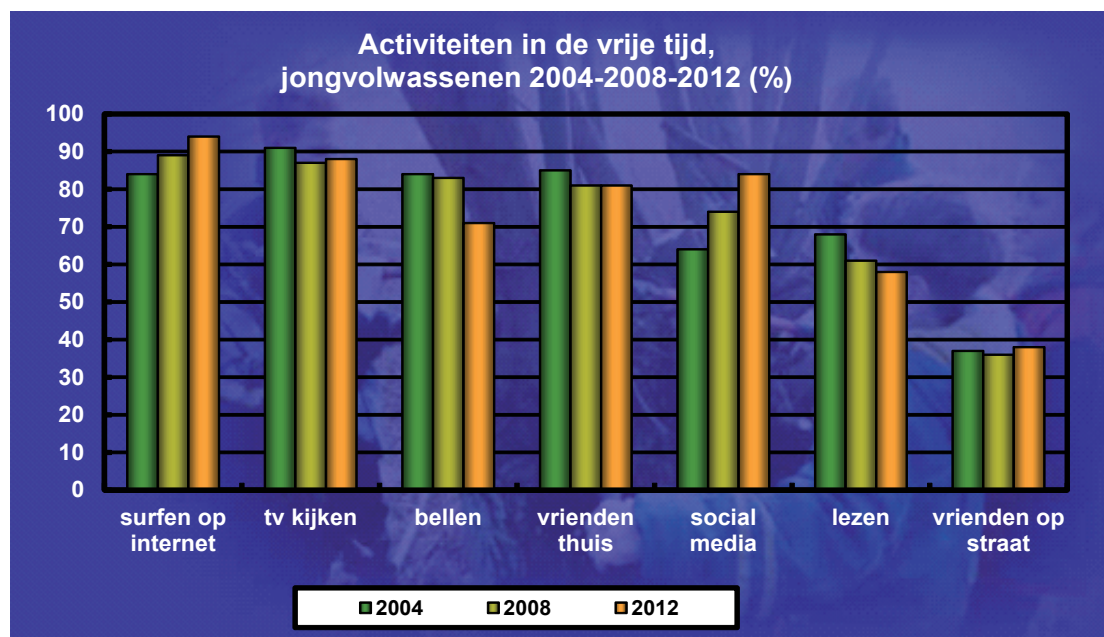
hoofdpijnen

Gezondheid en verslaving

Ongeveer één op de vijf jongvolwassenen (22%) heeft plannen om (binnen twee jaar) buiten Zeeland te gaan wonen. Het volgen van een studie en het kunnen vinden van werk zijn de meest genoemde redenen voor vertrek. Werk is ook een belangrijke reden om in Zeeland te blijven. Echter, de twee belangrijkste redenen die Zeeland voor jongvolwassenen aantrekkelijk maken om te blijven, zijn familie en vrienden.

Jongvolwassenen beoordelen hun eigen gezondheid over het algemeen als goed (51%) of zelfs uitstekend (43%). De meeste 21-jarigen (70%) hebben ook een normaal gewicht. Bijna een kwart (24%) heeft overgewicht of obesitas. Deze percentages zijn onveranderd vergeleken met 2008. Wel zijn de jongvolwassenen minder gaan bewegen. Uitgaande van de norm van elke dag minimaal een uur bewegen of sporten, blijkt dat in 2012 15% van de 21-jarigen hieraan voldoet. In 2008 was dit nog 24%.

Bij verslaving moeten we denken aan gokken, roken, drugs en alcohol.. Wat gokken betreft, geldt dat 3% regelmatig gokt en 12% een enkele keer. Een minderheid (8%) heeft de afgelopen vier weken voorafgaand aan het onderzoek drugs gebruikt. Eén op de vijf jongvolwassenen rookt elke dag. Dit percentage is afgenomen ten opzichte van 2008, toen één op de vier jongvolwassenen elke dag rookte. Alcoholgebruik is hetzelfde gebleven. Ruim vier op de vijf jongvolwassenen (86%) drinkt wel eens alcohol.

Vrije tijd en (sport)verenigingen

Meer dan de helft van de jongvolwassenen (54%) is lid van een vereniging. Vier op de tien 21-jarigen zijn lid van een sportvereniging en twee op de tien zijn lid van een andere vereniging of club (geen sport). Deze laatste zijn vooral muziek- en kerkelijke verenigingen. Drie op de tien jongvolwassenen doen vrijwilligerswerk voor een vereniging (bv. sport), instelling (bv. verzorgingshuis) of organisatie (bv. Unicef).

Wat vrije tijd betreft, is ook uitgaan een belangrijk onderdeel van het leven van 21-jarigen. Op de vraag waar jongvolwassenen de laatste 4 weken voor het onderzoek naartoe zijn geweest, is het meest gegeven antwoord een café (65%). Daarna volgen een restaurant (57%) en een bioscoop (43%). Er is sinds 2008 weinig veranderd in het uitgaansgedrag van 21-jarigen in Zeeland, behalve wat betreft het discotheekbezoek. Dit is afgenomen van 46% naar 36%.

Steeds meer jongvolwassenen besteden wekelijks tijd aan social media. Nu is dat ruim vier op de vijf (84%). Surfen op internet (buiten werk en opleiding) was al een belangrijke vorm van tijdsbesteding in deze leeftijdsgroep, maar is nog meer toegenomen naar 94% in 2012. Activiteiten als bellen met vrienden/vriendinnen, televisie kijken en lezen doen steeds minder jongvolwassenen. Daarentegen is het percentage 21-jarigen dat face-to-face contact heeft met vrienden (thuis of op straat) gelijk gebleven. Dit laatste zou erop kunnen duiden dat social media en internet geen vervanging zijn van, maar een aanvulling op face-to-face contacten.

Mobiliteit

De meeste Zeeuwse jongvolwassenen (72%) hebben een auto (tot hun beschikking). Het gebruik van de auto is licht afgenomen sinds 2008, met name voor woon-werkverkeer en ritten in de vrije tijd. In 2012 gebruiken vier van de vijf 21-jarigen wel eens de auto. Het gebruik van openbaar vervoer ligt lager. Drie van de vijf 21-jarigen maken er wel eens gebruik van, met name om naar school of opleiding te gaan (38%). Het OV-gebruik voor school of opleiding vertoont een licht stijgende lijn sinds 2004.

Ongewenst gedrag

Een minderheid van de jongvolwassenen (8%) is de afgelopen 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek in aanraking geweest met de politie voor het plegen van een strafbaar feit. Op de vraag of men zelf slachtoffer is geweest van criminaliteit (diefstal, vernieling, geweld of iets anders), antwoordt 14% bevestigend. Ongeveer twee derde daarvan heeft hiervan melding gedaan bij de politie. De meldingbereidheid is groter dan in 2008, toen ongeveer de helft van de slachtoffers melding deed bij de politie. Discriminatie lijkt afgenomen. Nu zegt 8% slachtoffer te zijn geweest, terwijl dat in 2008 nog 13% was. De meest genoemde redenen voor discriminatie zijn herkomst of huidskleur en religie. Discriminatie komt meestal voor op straat.

Politiek en maatschappij

Aan de jongvolwassenen is gevraagd wat zij denken dat over tien jaar het grootste probleem is in Zeeland. Vergrijzing wordt het vaakst genoemd (35%). In 2008 (26%) en 2004 (16%) werd dit onderwerp duidelijk minder vaak genoemd. Naast vergrijzing, noemen de jongvolwassenen werkloosheid (14%) en criminaliteit (10%). Criminaliteit wordt duidelijk minder vaak genoemd dan in de voorgaande onderzoeksjaren. Ruim één op de tien jongvolwassenen (12%) denkt dat er over tien jaar helemaal geen grote problemen zullen zijn in Zeeland.

De interesse in politieke onderwerpen onder 21-jarigen is afgenomen tussen 2004 en 2008, maar daarna gestagneerd. Twee op de drie jongvolwassenen (65%) is anno 2012 (een beetje) geïnteresseerd in politieke onderwerpen. Het lidmaatschap van politieke partijen ligt, net als in de andere onderzoeksjaren, op 5%. Van de jongvolwassenen die zeker geïnteresseerd zijn in politiek, is 18% lid van een politieke partij.

Conclusies

Terugkomend op de vraag die we in de inleiding van dit rapport geformuleerd hebben, kunnen we een aantal trends noemen voor Zeeuwse 21-jarigen. Er zijn meer 21-jarigen die een universitaire opleiding volgen. Ze doen dat evenwel niet aan het Zeeuwse University College Roosevelt, maar eerder aan een universiteit buiten de provinciegrenzen. Tegelijkertijd blijkt dat jongvolwassenen vaak liever in Zeeland zouden blijven studeren, mits de voorzieningen dat mogelijk zouden maken. Inderdaad volgen verreweg de meeste 21-jarigen (72%) hun opleiding binnen Zeeland. Dus rijst de vraag of een verdere uitbreiding van de provinciale onderwijs- en werkvoorzieningen jonge Zeeuwen kan verleiden om 'thuis' te blijven. Eén en ander zou de Zeeuwse kenniseconomie immers op termijn kunnen versterken en de vergrijzing wellicht kunnen tegengaan. Het grootste probleem in Zeeland over tien jaar is volgens steeds meer jongvolwassenen de vergrijzing. Er wordt meer parttime en minder fulltime gewerkt. Meer 21-jarigen hebben een ouderlijke bijdrage als bron van inkomen. Wat wonen betreft, zijn de jongvolwassenen vaker op zoek naar een huurwoning en minder vaak naar een koopwoning. Positief is dat er minder 21-jarigen elke dag roken, maar daar tegenover staat dat ze ook minder zijn gaan bewegen. Social media en internet in het algemeen zijn voor steeds meer jongvolwassenen vrijwel de belangrijkste vormen van vrije tijdsbesteding geworden. Er wordt wat minder gebruik gemaakt van de auto en wat meer van het openbaar vervoer. Minder 21-jarigen geven aan gediscrimineerd te worden ten opzichte van voorgaande jaren.

Colofon

Analyse & rapportage:

Kris Louwerse

Jolanda van Overbeeke

Esther Spuesens

De Jeugdmonitor Zeeland is een samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland, de 13 Zeeuwse gemeenten en de verschillende instellingen die op het gebied van jeugd werkzaam zijn. Deze uitgave is tot stand gekomen in (mede)opdracht van de Provincie Zeeland en de Zeeuwse gemeenten.

Scoop, januari 2013

Postbus 407
4330 AK Middelburg
tel 0118 68 25 00
fax 0118 63 53 11